

FISKERIDIREKTORATET

Livet i havet – vårt *felles* ansvar

Forvaltning av tang og tare i Norge

Terje Halsteinsen

FISKERIDIREKTORATET

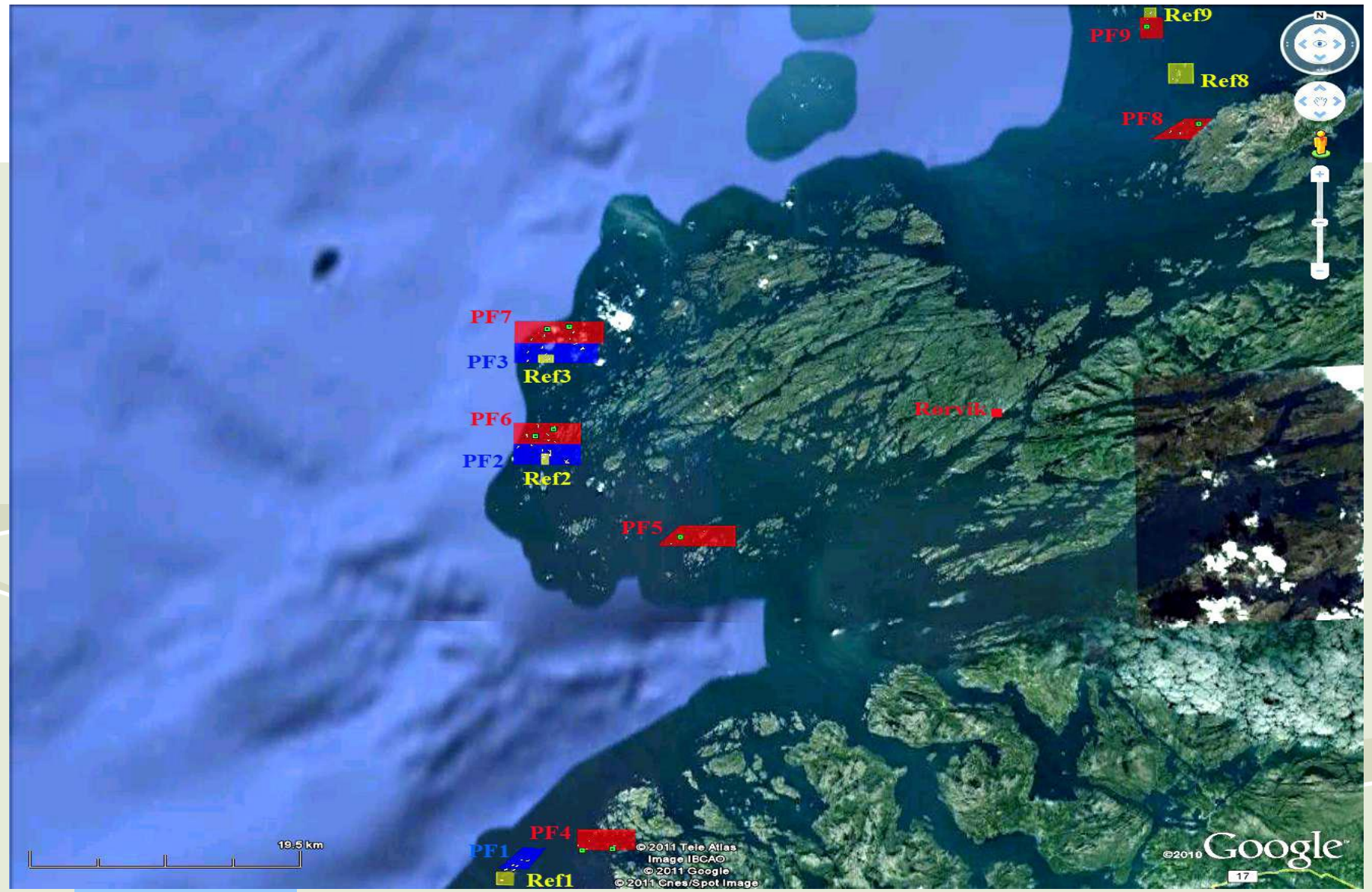
Livet i havet – vårt *felles* ansvar

Undersøkelser i forbindelse med prøvehøsting av stortare i Nord-Trøndelag 2011

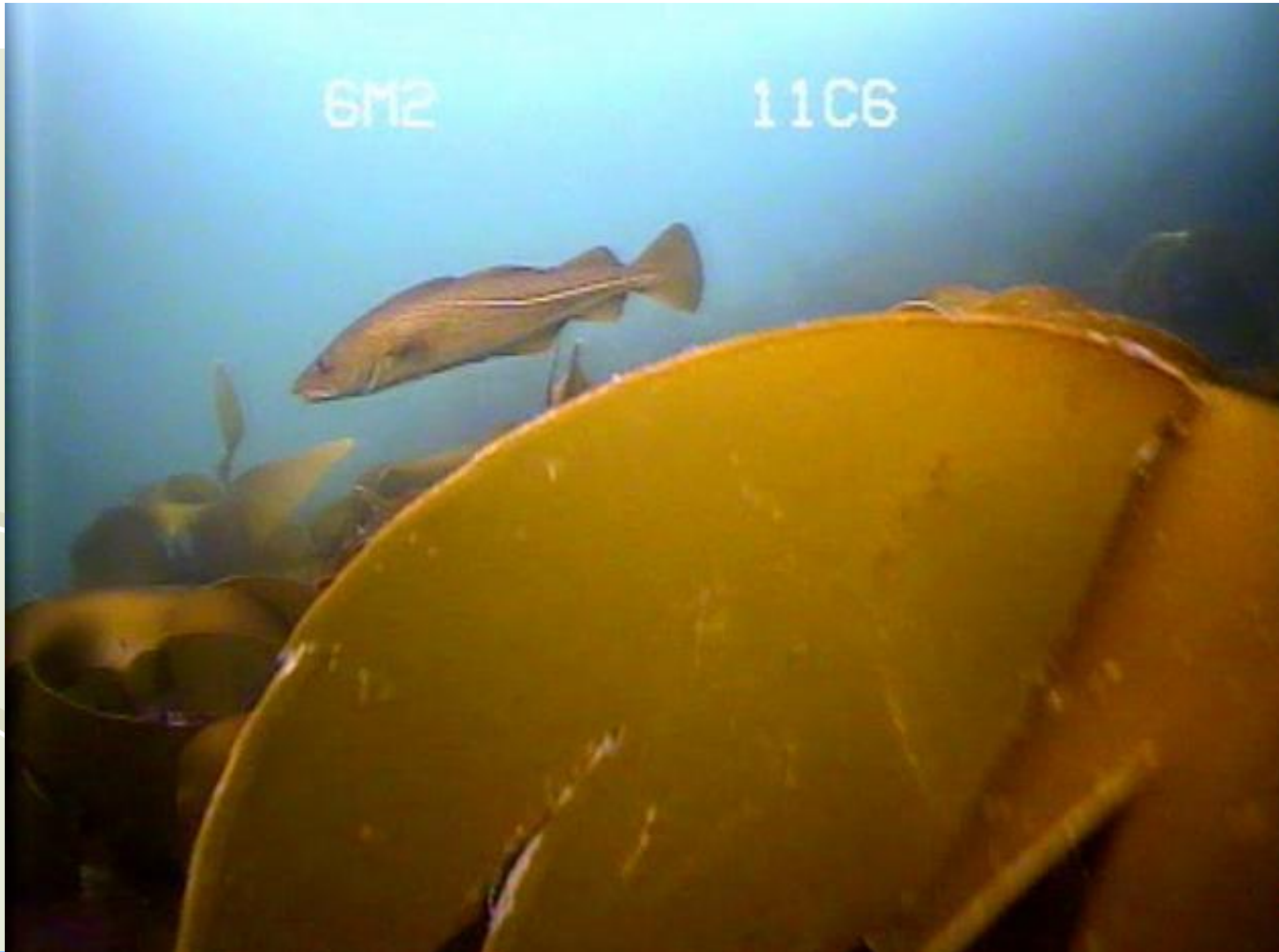
Henning Steen, Frithjof Moy og Torjan Bodvin

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

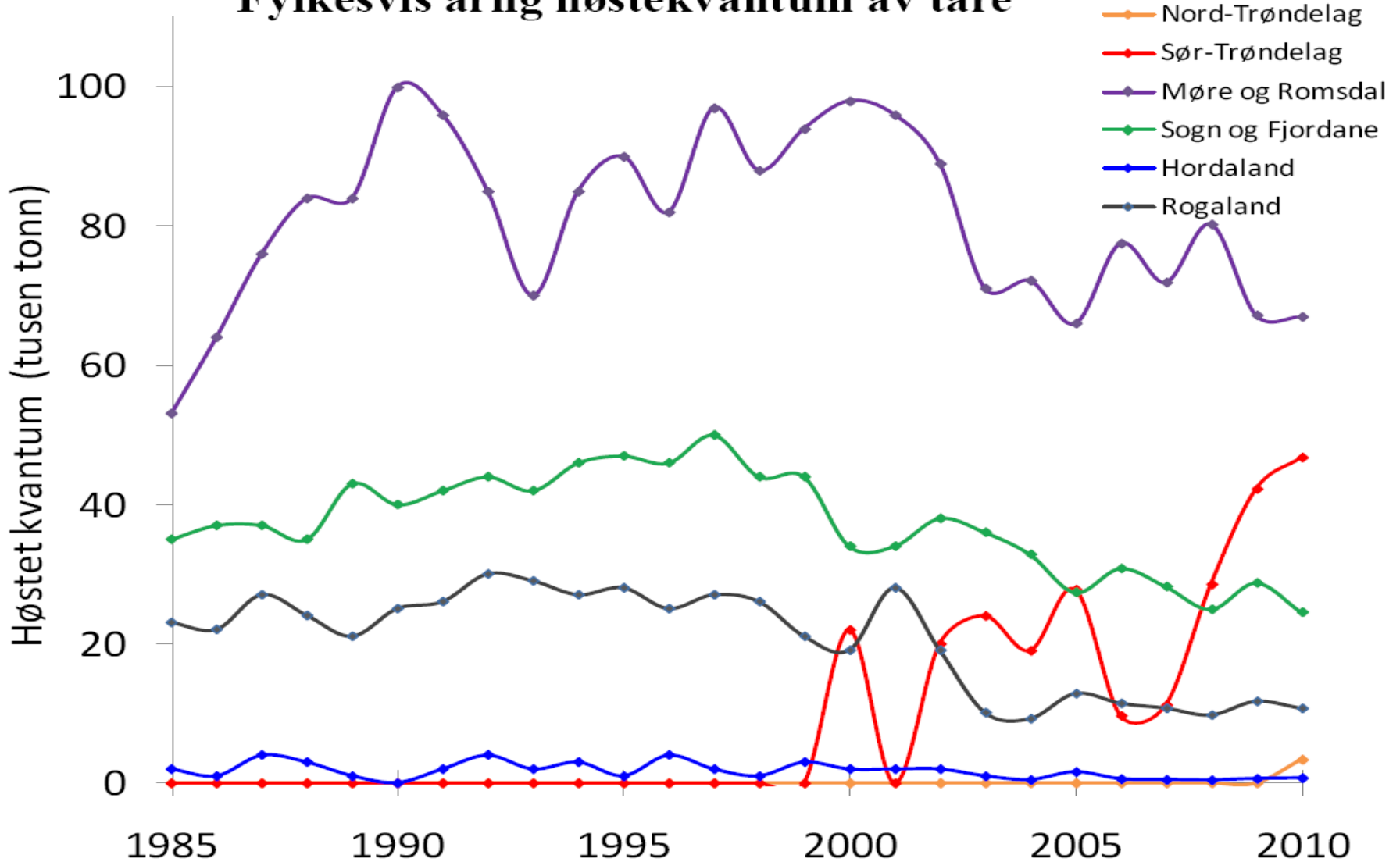

- Det høstes to arter tang og tare i Norge; grisetang (*Ascophyllum nodosum*) og stortare (*Laminaria hyperborea*). Grisetang blir høstet fra Frøya i sør til og med Lofoten i nord. Stortare høstes i ytre strøk fra og med Rogaland til og med Sør-Trøndelag. Uttaket av grisetang har ligget stabilt på ca. 20 000 tonn årlig og uttaket av stortare har ligget stabilt på 140-170 tonn årlig.
- Høsting av tang og tare ble betraktet som en del av allemannsretten frem til kontinentalsokkeloven (lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskaplig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre naturforekomster enn petroleumsforekomster) fastsatte statens eiendomsrett til undersjøiske naturforekomster, herunder retten til uttak av tang og tare.

Fylkesvis årlig høstekvantum av tare

FISKERIDIREKTORATET

Livet i havet – vårt *felles* ansvar

Lov av 6. juni 2008 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova)

Terje Halsteinsen

Foto: Rolf Vik

•§ 1 Formål

•Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei villevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.

•§ 2 Retten til ressursane

•Dei villevande marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg.

• § 3 Sakleg verkeområde

- Lova gjeld all hausting og anna utnytting av viltelevande marine ressursar og tilhøyrande genetisk materiale. Viltelevande marine ressursar er fisk, sjøpattedyr med heilt eller delvis tilhald i sjøen, andre marine organismar og plantar med tilhald i sjøen eller på eller under havbotnen, og som ikkje er i privat eige. Lova gjeld likevel ikkje hausting og anna utnytting av anadrome laksefiskar slik det er definert i lov 15. mai 1992 nr. 47 om lakse- og innlandsfiske m.v. § 5 bokstav a.

- **§ 7 Forvaltningsprinsippp og grunnleggjande omsyn**
- **Departementet skal vurdere kva slags forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre ei berekraftig forvaltning av dei viltlevande marine ressursane.**
- **Ved forvaltninga skal det leggjast vekt på**
 - **a) ei føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtalar og retningslinjer**
 - **b) ei økosystembasert tilnærming som tek omsyn til leveområde og biologisk mangfald**
 - **c) ein effektiv kontroll med hausting og anna utnytting av ressursane**
 - **d) ei formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna**
 - **e) ei optimal utnytting av ressursane som er tilpassa marin verdiskaping, marknad og industri**
 - **f) at haustingsmetodar og reiskapsbruk tek omsyn til behovet for å redusere moglege negative verknader på levande marine ressursar**
 - **g) at forvaltningstiltak er med og sikrar det materielle grunnlaget for samisk kultur.**

§ 11. Nasjonal kvote, gruppekvote og distriktskvote

- Departementet kan fastsetje eit største tillate uttak (nasjonal kvote) for viltlevande marine ressursar målt i kvantum, individ, haustingsdøgn eller andre innsatsfaktorar. Nasjonal kvote skal fastsetjast for bestemte tidsrom. Når det er fastsatt ein nasjonal kvote, kan det ikkje fastsetjast gruppekvotar, forskings- og undervisningskvotar og liknande som til saman utgjer meir enn den nasjonale kvoten.

§ 12 Kvoter for fartøy

- Departementet kan i forskrift fastsetje kvoter for enkeltfartøy målt i kvantum, individ, haustingsdøgn eller andre innsatsfaktorar. Kvotane kan fastsetjast for visse tidsrom eller per tur og for en bestand eller samla for fleire bestandar.

§ 16. Gjennomføring av hausting

- All hausting og anna utnytting av viltlevende marine ressursar skal skje så skånsomt som mogleg.
- Departementet kan fastsetje forskrifter om gjennomføring av hausting, mellom anna om
 - - tidsrom for hausting og tidspunkt for utsegling
 - - kor mange fartøy frå ulike grupper som kan hauste samtidig i eit område
 - - forbod mot hausting i visse område, av visse arter eller med visse reiskapar
 - - utforming, merking, bruk og røkting av reiskapar og andre innretningar som vert nytta i samband med hausting
 - største eller minste tillatne storleik på individ og at det berre eller for ein del skal haustast hann- eller hoindivid
 - tillaten bifangst
 - utforming og bruk av haustingsreiskapar for å redusere skadeverknader på andre arter enn målartane

§ 24. Reglar om aktsemd

- Den som kjem til haustingsfelt der reiskapar er sette ut, skal gjere seg kjend med kvar reiskapane står. Alle skal fare fram slik at haustingsreiskapar ikkje vert skadde eller utsette for fare.
- Det er forbode å hindre eller øydeleggje høvet til hausting med skyting, støy eller anna utilbørleg framferd.
- Departementet kan gje nærare reglar om manøvrering av fartøy og framferd på haustingsfelt.

§ 25. Forkastregelen

- Den som først tek til å setje ut reiskapane sine og held fram med det utan uvanleg opphald, har rett til å hauste i det området som reiskapane krev eller vil femne om.
- Dei som tek til å setje ut reiskapane sine samtidig, har lik rett.
- Dei som ikkje har reiskapar ute, skal på oppmoding flytte dersom dei ligg i vegen for den som har teke til å hauste eller går i gang med å setje ut reiskapane sine.

- **§ 54 Fangst som er hausta eller levert i strid med lova**
- **Fangst eller verdien av fangst som er hausta eller levert i strid med føresegner som er fastsette i eller i medhald av lova her, eller deltakerloven, tilfell vedkomande salslag, eller staten dersom fangsten ikkje fell inn under omsetningsretten til salslaget. Dette gjeld utan omsyn til om tilhøvet medfører straffansvar.**
- **Departementet kan i forskrift fastsetje reglar om handsaming av slike saker, korleis verdien av fangsten skal fastsetjast, om det kan gjevast vederlag for kostnader ved ilandføring, og om kva salslaga kan bruke slike midlar til.**